

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Чернівецький транспортний коледж»

Розглянуто

на засіданні циклової комісії
загальноосвітніх дисциплін

Протокол № 7

«19» лютого 2021р.

«Затверджую»

«19» лютого 2021р.

Директор коледжу

В.М. Димитрюк

Голова циклової комісії

Т.В. Замфір

ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

для вступників на основі освітньо-кваліфікаційного рівня
кваліфікованого робітника
для здобуття освітньо-професійного ступеня
фахового молодшого бакалавра

за спеціальностями: 273 «Залізничний транспорт»

274 «Автомобільний транспорт»

275 «Транспортні технології»

Чернівці, 2021

Пояснювальна записка

Програму вступної співбесіди з української мови для вступників на основі освітньо-кваліфікаційного рівня кваліфікованого робітника до Чернівецького транспортного фахового коледжу для здобуття освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра розроблено з урахуванням чинної програми з української мови для 10-11 класів (Міністерство освіти і науки України. Українська мова для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання. 10-11 класи. Рівень стандарту. Наказ МОН № 804 від 07.06.2017 року).

Пропонована програма передбачає виявлення динамічної комбінації знань, вмінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших якостей вступників, що визначає здатність особи провадити подальшу навчальну діяльність. В ній ураховано державний статус української мови, її суспільні функції, взято до уваги специфіку навчального предмета, що має виразні інтегративні функції, здатність справляти різнобічний навчальний, розвивальний і виховний впливи, сприяти формуванню особистості, готової до активної, творчої діяльності у всіх сферах життя демократичного суспільства, сучасні організаційні форми, методи і технології навчання рідної мови.

Програма передбачає виявлення рівня знань абітурієнтів з таких розділів: «Фонетика. Графіка», «Лексикологія. Фразеологія», «Будова слова. Словотвір», «Морфологія», «Синтаксис», «Стилістика», «Орфоепія», «Орфографія», «Культура мовлення і стилістика», «Практична риторика».

Вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки вступників з української мови

Вступники повинні знати: основні правила вживання звуків у різних позиціях слів, чергування голосних і приголосних звуків, зміни в групах приголосних, правила вживання великої літери, м'якого знака і апострофа; написання частин мови, складних слів; правила утворення і написання граматичних форм різних частин мови; види речень, способи ускладнення речень, типи зв'язків у реченнях, вживання сполучників і розділових знаків у різних видах речень тощо.

Вступники повинні вміти: правильно писати слова з різними орфограмами, зіставляти звучання і написання слів, передавати на письмі звуки і звукосполучення, записувати складні, складноскорочені слова і аббревіатури, власні назви; правильно вживати відмінкові закінчення, а також закінчення різних форм дієслова, грамотно писати прислівники і займенники; визначати головні і другорядні члени речення, однорідні члени речення і узагальнюючі слова при них, зв'язки сурядності і підрядності, вставні і вставлені конструкції, уточнюючі члени речення, пряму і непряму мову, відповідно до цього правильно вживати розділові знаки.

**Перелік розділів та тем
для підготовки до вступної співбесіди з української мови**

1. Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія

Звуки мови й звуки мовлення

Голосні й приголосні звуки.

Приголосні тверді й м'які, дзвінкі й глухі; вимова звуків, що позначаються літерами *г і з*.

Позначення звуків мовлення на письмі. Алфавіт (абетка, азбука). Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв *я, ю, є, ї* та *щ*.

Склад. Наголос. Орфоепічний словник і словник наголосів. Орфоепічна помилка.

Вимова наголошених і ненаголошених голосних. Ненаголошені голосні [e], [и], [o] в коренях слів. Ненаголошені голосні, що не перевіряються наголосом. Позначення на письмі ненаголошених голосних [e], [и] та [o] перед складом з наголошеним [y] в коренях слів.

Орфографічний словник.

Орфограма. Орфографічна помилка, її умовне позначення.

Вимова приголосних звуків. Уподібнення приголосних звуків.

Вимова і правопис префіксів **роз-, без-**.

Спрощення в групах приголосних.

Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків.

Чергування [o] – [a], [e] – [i], [e] – [и]; [o], [e] з [i]; [и] – [і] після [ж], [ч], [ш], [шч] та [г], [к], [х] у коренях слів; [г], [к], [х] – [ж], [ч], [ш] – [з'], [ц'], [с'].

Основні випадки чергування *у – в, і – й, з – із – зі* (правила милозвучності).

Вимова і правопис префіксів **з- (зі-, с-), роз (розі-)**.

Позначення м'якості приголосних на письмі буквами **ь, і, є, ю, я**.

Основні правила переносу.

Правила вживання знака м'якшення.

Правила вживання апострофа.

2. Лексикологія. Фразеологія

Групи слів за походженням: власне українські й запозичені (іншомовного походження) слова. Тлумачний словник української мови. Словник іншомовних слів. Електронні словники.

Лексична помилка (тавтологія, калькування, вживання слів у невластивих значеннях тощо) та умовне позначення її.

Написання слів, що увійшли в українську мову з інших мов (слова іншомовного походження): букви **и, і**; правопис знака м'якшення й апострофа; подвоєння букв у загальних і власних назвах іншомовного походження.

Активна й пасивна лексика української мови: застарілі слова (архаїзми й історизми), неологізми.

Групи слів за вживанням: загальноновживані й стилістично забарвлені слова, діалектні, професійні слова й терміни, просторічні слова.

Пароніми.

Фразеологія

Фразеологізми. Поняття про фразеологізм, його лексичне значення.

Джерела українських фразеологізмів.

Прислів'я, приказки, крилаті вирази, афоризми як різновиди фразеологізмів. Фразеологізми в ролі членів речення. Фразеологічний словник.

3. Словотвір. Орфографія

Змінювання і творення слів. Твірне слово. Основні способи словотворення: префіксальний, суфіксальний, префіксально-суфіксальний, безафіксний, складання основ (або слів), аббревіатури, перехід слів з однієї частини мови в іншу.

Словотвірний ланцюжок. Словотвірний розбір слова.

Зміни приголосних при творенні слів: іменників із суфіксом **-ин(а)** від прикметників на **-ський, -цький**; буквосполученням **-чн-** (**-инн-**). Зміни приголосних при творенні відносних прикметників із суфіксами **-ськ-, -цьк-, -зьк-** та іменників із суфіксами **-ств(о), -зств(о), -цств(о)**.

Складні слова. Сполучні **о, е** в складних словах.

Творення складноскорочених слів. Правопис складних слів разом і через дефіс, написання слів з **пів-**; правопис складноскорочених слів.

4. Морфологія. Орфографія

Загальна характеристика частин мови. Граматична помилка, умовне позначення її.

Іменник

Іменник як частина мови: загальнезначення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Іменники загальні й власні, конкретні та абстрактні.

Велика буква та лапки у власних назвах.

Збірні іменники.

Рід іменників. Іменники спільного роду.

Число іменників. Іменники, що мають форми тільки однини або тільки множини.

Відмінки іменників. Кличний відмінок. Відмінювання іменників. Поділ іменників на відміни й групи.

Відмінювання іменників **I відміни**.

Відмінювання іменників **II відміни**. Особливості відмінювання іменників чоловічого роду в родовому відмінку. Букви **-а (-я), -у (-ю)** в закінченнях іменників чоловічого роду другої відміни.

Відмінювання іменників **III – IV відмін**. Незмінювані іменники. Рід незмінюваних іменників. Відмінювання іменників, що мають форму лише множини. Особливості написання іменників у кличному відмінку. Написання й відмінювання чоловічих і жіночих прізвищ, імен по батькові.

Не з іменниками.

Букви **е, и, і** в суфіксах **-ечок, -ечк, -ичок, -ичк, -інн(я), -ення(я), -н(я), -инн(я), -ив(о), -ев(о)**.

Правопис складних іменників.

Прикметник

Значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Групи прикметників за значенням: якісні, відносні, присвійні. Перехід прикметників з однієї групи в іншу.

Ступені порівняння якісних прикметників, творення їх.

Відмінювання прикметників.

Прикметники твердої й м'якої груп.

Перехід прикметників в іменники.

Творення прикметників. Написання прикметників із суфіксами: **-еньк-, -есеньк-, -ісіньк-, -юсіньк-, -ськ-, -цьк-, -зьк-**.

Букви **е, о, и** в прикметникових суфіксах **-ев-(-єв-), -ов-(-йов-, -ьов-), -ин-, -ін-, -ичн-**.

Написання **не** з прикметниками.

Написання **-н-** і **-нн-** у прикметниках.

Написання складних прикметників разом і через дефіс.

Написання прізвищ прикметникової форми.

Числівник

Значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Числівники кількісні (на означення цілих чисел, дробові, збірні) і порядкові. Числівники прості, складні й складені.

Відмінювання числівників.

Буква **ь** на кінці числівників і перед закінченням у непрямих відмінках. Роздільне написання складених числівників.

Написання разом порядкових числівників з **-тисячний**. Узгодження числівників з іменниками.

Правильне вживання числівників на позначення дат і часу.

Займенник

Значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Розряди займенників за значенням: особові, зворотний, присвійні, вказівні; питальні й відносні; заперечні; означальні й неозначені.

Відмінювання займенників усіх розрядів.

Приставний **н** у формах особових і вказівних займенників.

Написання разом і через дефіс неозначених займенників.

Правопис заперечних займенників.

Написання займенників із прийменниками окремо.

Дієслово

Значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Форми дієслова: неозначена форма, особові форми, дієприкметник, дієприслівник, безособові форми на **-но, -то**.

Неозначена форма (інфінітив) та особові форми. Доконаний і недоконаний види дієслова. Часи дієслів. Теперішній час. Минулий час. Зміна дієслів у минулому часі. Майбутній час. Дієслова I і II дієвідмін. Букви **е, и** в особових закінченнях дієслів I і II дієвідмін.

Дієвідмінювання дієслів теперішнього й майбутнього часу.

Способи дієслів (дійсний, умовний, наказовий). Творення дієслів умовного й наказового способів. Знак м'якшення у дієсловах наказового способу.

Безособові дієслова.

Способи творення дієслів.

Не з дієсловами.

Правопис **-ться, -шся** в дієсловах.

Дієприкметник як особлива форма дієслова

Значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Дієприкметниковий зворот. Розділові знаки в реченнях з дієприкметниковими зворотами.

Активні й пасивні дієприкметники. Творення й відмінювання активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Правопис відмінкових закінчень дієприкметників.

Обмеженість уживання форм активних дієприкметників теперішнього часу в сучасній українській мові, способи їх заміни.

Безособові дієслівні форми на **-но, -то**.

Правопис суфіксів дієприкметників.

-Н- у дієприкметниках та **-нн-** у прикметниках дієприкметникового походження.

Не з дієприкметниками.

Дієприслівник як особлива форма дієслова

Загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Дієприслівниковий зворот. Розділові знаки при дієприслівниковому звороті й одиничному дієприслівникові.

Вид і час дієприслівників. Дієприслівники недоконаного й доконаного виду, творення їх.

Не з дієприслівниками.

Прислівник

Значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Розряди прислівників.

Ступені порівняння прислівників.

Творення й правопис прислівників. Букви **-н-** та **-нн-** у прислівниках.

Не і **ні** з прислівниками.

И та **і** в кінці прислівників.

Правопис прислівників на **-о, -е**, утворених від прикметників і дієприкметників.

Написання прислівників окремо, разом, через дефіс.

Написання прислівникових словосполучень типу: *раз у раз, з дня на день*.

Прийменник як службова частина мови

Прийменник як засіб зв'язку слів у словосполученні й реченні.

Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника. Види прийменників за будовою.

Непохідні й похідні прийменники.

Написання похідних прийменників разом, окремо та через дефіс.

Синонімічні й антонімічні прийменники.

Прийменниково-іменникові конструкції в ролі членів речення.

Сполучник як службова частина мови

Види сполучників за будовою, походженням. Використання сполучників у простому і складному реченнях: сполучники сурядності й підрядності.

Написання сполучників разом та окремо. Розрізнення сполучників й однозвучних слів.

Синонімічні й антонімічні сполучники.

Частка як службова частина мови

Частки формотворчі та словотворчі. Частки, що надають слову або реченню додаткових відтінків.

Правопис часток *не* і *ні* з різними частинами мови.

Написання часток *-бо, -но, -то, -от, -таки*.

Вигук як особлива частина мови

Групи вигуків за значенням.

Дефіс у вигуках.

Кома і знак оклику при вигуках.

5. Синтаксис. Пунктуація. Словосполучення й речення. Пряма й непряма мова

Словосполучення. Будова й види словосполучень за способами вираження головного слова.

Речення. Речення прості й складні, двоскладні й односкладні.

Грамматична помилка та її умовне позначення.

Просте речення. Двоскладне речення

Головні й другорядні члени речення.

Підмет і присудок. Способи вираження підмета. Простий і складений присудок (іменний і дієслівний). Способи вираження присудка. Тире між підметом і присудком.

Узгодження головних членів речення.

Речення поширені й непоширені. Порядок слів у реченні. Логічний наголос.

Означення, додаток й обставини як другорядні члени речення

Прикладка як різновид означення. Написання непоширених прикладок через дефіс; прикладки, що беруться в лапки.

Види обставин (за значенням), способи вираження їх.

Порівняльний зворот. Виділення порівняльних зворотів комами.

Односкладне речення

Односкладні прості речення з головним членом у **формі присудка** (означено-особові, узагальнено-особові, неозначено-особові, безособові) і **підмета** (називні). Односкладне речення як частина складного речення.

Повні й неповні речення.

Тире в неповних реченнях.

Просте ускладнене речення.

Речення з однорідними членами.

Однорідні члени речення (зі сполучниковим, безсполучниковим і змішаним зв'язком). Поширені й непоширені однорідні члени речення. Сміслові відношення між однорідними членами речення (єднальні, протиставні, розділові). Кома між однорідними членами речення.

Речення з кількома рядами однорідних членів. Однорідні й неоднорідні означення. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Двокрапка й тире при узагальнювальних словах у реченнях з однорідними членами.

Речення зі звертаннями, вставними словами (словосполученнями, реченнями)

Звертання непоширені й поширені. Риторичне звертання. Вставні слова (словосполучення, речення). Групи вставних слів і словосполучень за значенням. Розділові знаки при звертанні і вставних словах.

Речення з відокремленими членами

Поняття про відокремлення. Відокремлені другорядні члени речення (також уточнювальні).

Розділові знаки при відокремлених членах речення.

Пряма й непряма мова

Заміна прямої мови непрямою.

Цитата як спосіб передачі чужої мови.

Діалог.

Розділові знаки при прямій мові й діалозі.

Складне речення, його ознаки.

Складні речення без сполучників, із сурядним і підрядним зв'язком.

Складносурядне речення, його будова й засоби зв'язку між його частинами.

Смислові зв'язки між частинами складносурядного речення.

Розділові знаки між частинами складносурядного речення.

Складнопідрядне речення, його будова й засоби зв'язку в ньому. Підрядні сполучники й сполучні слова у складнопідрядних реченнях. Основні види складнопідрядних речень: з означальними, з'ясувальними, обставинними підрядними частинами (способу дії й ступеня, порівняння, місця, часу, причини, наслідку, мети, умови, допусту). Розділові знаки між частинами складнопідрядного речення.

Складнопідрядне речення з кількома підрядними частинами.

Розділові знаки у складнопідрядному реченні з кількома підрядними частинами.

Безсполучникове складне речення. Смислові відношення між частинами безсполучникового складного речення.

Розділові знаки в безсполучникових реченнях.

Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку

Розділові знаки у складному реченні з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку.

Текст як одиниця мовлення й продукт мовленнєвої діяльності

Основні ознаки тексту: зв'язність, комунікативність, членованість, інформативність.

Зміст і будова тексту.

Тексти різних стилів, типів, жанрів мовлення.

Основні види роботи з текстом (редагування, скорочення, доповнення тощо).

6. Культура мовлення і стилістика

Культура мовлення і спілкування. Контактне й дискантне спілкування.

Основні ознаки культури мовлення: змістовність, логічна послідовність, багатство мовних засобів, виразність, точність, доречність, правильність.

Професійне спілкування.

Діалог, монолог, полілог у професійному спілкуванні.

Особливості національного мовленнєвого етикету. Етика спілкування.

Культура мовлення і стилістика. Норми сучасної української літературної мови (орфоепічні, правописні, лексичні, морфологічні, синтаксичні, стилістичні) і дотримання їх у мовленнєвій практиці.

Основні характеристики мовлення й дотримання їх.

Стилі мовлення. Стилiстично нейтральна й стилістично забарвлена лексика.

7. Практична риторика

Риторика як наука про переконливе, впливове й ефективне мовлення.

Публічний виступ. Види підготовки публічного виступу.

Етапи підготовки промови. Складники успішного виступу.

Імідж оратора.

Список рекомендованої літератури

1. Авраменко О.М., Шабельникова Л.П. Українська мова. Збірник диктантів: навчальний посібник. - К.: БАО, 2006.
2. Антоненко-Давидович І.Б. Як ми говоримо? - К.: Інститут сучасного підручника, 2008.
3. Глазова О.П., Кузнецов Ю.Б. Рідна мова: Підручник. – К.: Зодіак-Еко, 2008.
4. Головащук С.І. Правописний словник. - К.: А.С.К., 1999.
5. Головащук С.І. Складні випадки наголошення: Словник-довідник. -К.: Либідь, 1995.
6. Головащук С.І. Словник-довідник з українського літературного слововживання. - К.: Рідна мова, 2000.
7. Гуйванюк Н.В. та ін. Тестові завдання з української мови. - К.: Академія, 2006.
8. Демська О., Кульчицький І. Словник омонімів. - Львів: Фенікс, 1996.
9. Єрмоленко С.Я., Сичова Т.В. Рідна мова: Підручник. - К.: Грамота, 2008.
- 10.Зубков М. Збірник диктантів для випускників та абітурієнтів з української мови. - Харків: СПДФО Співак Т.К., 2007.
- 11.Зубков М. Сучасний український правопис: Комплексний довідник. - Вид. третє, випр. та доп. - Харків: Торсінг, 2000.
- 12.Зубков М. Українська мова. Універсальний довідник. - Харків: ВД «ШКОЛА», 2009.
13. Караванський С. Словник синонімів української мови. - К.: Орії, 1993.

14. Козачук Г.О. Українська мова для абітурієнтів: Навч. посібник. -К.: Вища школа, 1993; 1997.
15. Козачук Г.О., Шкурятяна М.Г. Практичний курс української мови: Навч. посібник для вузів.-К., 1993;2004.
16. Кононенко П.П., Кадомцева Л.О., Мацько Л.І. Українська мова: Посібник для вступників до вузів.-К.: Либідь, 1990; 1991; 1992.
17. Мацько Л.І., Сидоренко О.М. Українська мова: усний та письмовий екзамен. - К.: Либідь, 1992; 1993.
18. Мацько Л.І., Сидоренко О.М. Українська мова: Посібник для старшокласників і абітурієнтів.-К.: Либідь, 1995.
19. Навчальний правописний словник української мови: Близько 40000 слів/ За загал, ред. Д.Х.Баранника і Д.І.Руденка. - Харків: Око, 1997.
20. Новий тлумачний словник української мови: У чотирьох томах / Уклад. В.В.Яременко, О.М.Сліпушко. -К.: Аконт, 1998.
21. Орфографічний словник української мови: Близько 120000 слів / Уклад. СІ. Головащук, М.М.Пещак, В.М.Русанівський, О.О.Тараненко. - К.: Довіра, 1993; 1994.
22. Паламар Л.М. Практичний курс української мови: Навч. посібник. - К., 1995.
23. Пентиліук Н.І., Гайдаєнко І.В. та ін. Рідна мова: Підручник. - К.: Освіта, 2008.
24. Плющ М.Я., Леута О.І., Гальона Н.П. Сучасна українська літературна мова: Збірник вправ. - К.: Вища школа, 1995.
25. Полюга Л.М. Словник антонімів української мови. - 2-е вид., доп. і випр. - К.: Довіра, 2001.
26. Полюга Л.М. Словник синонімів української мови. - К.: Довіра, 2001.
27. Полюга Л.М. Словник українських морфем. - Львів: Світ, 2001.
28. Скуратівський Л.В. та ін. Рідна мова: Підручник. - К.: Педагогічна думка 2008.
29. Словник іншомовних слів: 23000 слів та термінологічних словосполучень / Уклад. Л.О.Пустовіт та ін. - К.: Довіра, 2000.
30. Словник синонімів української мови: В 2 т. / А.А.Бурячок, Г.М.Гнатюк, С.І.Головащук та інші. - К.: Наукова думка, 1999.
31. Словник української мови: В 11-й томах. -К.: Наукова думка, 1970-1980 рр.
32. Словник фразеологізмів української мови / Уклад.: В.М.Білоноженко та ін. — К.: Наукова думка, 2003.
33. Ткаченко Є.М. Українській мови. Пунктуація: правила, вправи, диктанти: Навч. посібник. - Харків: Консум, 2001.
34. Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика Орфоепія. Графіка і орфографія. Завдання і вправи: Навч. посібник. - К: Вища школа, 1995.
35. Удовиченко Г.М. Фразеологічний словник української мови: У двох томах. - К.: Вища школа, 1984.

36. Українська літературна вимова і наголос: Словник-довідник / І.Р.Вихованець, С.Я.Єрмоленко, Н.М.Сологуб, Г.Х.Щербатюк; Відп. ред. М.А.Жовтобрюх. - К.: Наукова думка, 1973.
37. Український орфографічний словник: Близько 143000 слів/Уклад. М.М.Пещак та ін. / За ред. Л.М.Полюги. - К., 2002.
38. Український правопис. - 4-е вид., випр. й доп. - К.: Наукова думка, 1993.
39. Фразеологічний словник української мови: У двох книгах. — К.: Наукова думка, 1993.
40. Шевчук С. В. Українська мова. Збірник диктантів: Навчальний посібник. – К.: Вища школа, 2002.

Організація та проведення співбесіди з української мови

Вступні випробування з української мови проводиться у формі співбесіди для вступників, яким надане таке право відповідно до Правил прийому до Чернівецького транспортного фахового коледжу.

Під час співбесіди вступнику задається не менше трьох питань з української мови. Члени комісії по проведенню співбесіди в ході опитування вступника відмічають правильність відповідей в аркуші співбесіди, який по закінченню співбесіди підписується вступником та членами відповідної комісії.

Інформація про результати співбесіди оголошується вступникові в день її проведення.

Під час проведення співбесіди забезпечується спокійна і доброзичлива атмосфера, а вступникам надається можливість самотійно, найбільш повно виявити рівень своїх знань і умінь.

Сторонні особи без дозволу голови Приймальної комісії до приміщень, в яких проводяться вступні випробування, не допускаються.

Випробування у формі співбесіди проводяться у строки, встановлені Правилами прийому, згідно з розкладом, затвердженим директором коледжу.

Тривалість співбесіди в розрахунку на одного вступника становить 20 хвилин.

Критерії оцінювання відповіді абітурієнта під час співбесіди з української мови

Співбесіда є формою перевірки знань вступників з метою визначення рівня їх підготовки, нахилу та здібностей до оволодіння обраною спеціальністю.

При оцінюванні відповідей до уваги беруть такі критерії:

- рівень засвоєння орфоепічних, граматичних, лексичних, стилістичних умінь і навичок;
- комунікативні вміння (уміння сприймати, відтворювати, створювати усні висловлювання);

Відповідь оцінюється:

10–12 балами, якщо вступник:

- ✓ безпомилково відповів на всі питання;

- ✓ повно розкрив зміст матеріалу, передбаченого заданими питаннями;
- ✓ виклав свої знання грамотною мовою в певній логічній послідовності;
- ✓ показав вміння ілюструвати теоретичні положення конкретними прикладами;

✓ відповідав самостійно без навідних питань викладача.

Можливі одна–дві неточності при висвітленні другорядних питань або в судженнях, які абітурієнт легко виправив після зауваження викладача.

7–9 балами, якщо вона, в основному, задовольняє попереднім вимогам, але при цьому має один із недоліків:

✓ у викладі допущено невеликі прогалини, які виправлено при зауваженні викладача;

✓ допущено один-два недоліки при висвітленні основного змісту питання, які виправлено при зауваженні викладача;

✓ допущено помилку або більше двох недоліків при висвітленні додаткових питань, які легко виправлені при зауваженні викладача.

4–6 балів виставляється у таких випадках:

✓ неповно розкрито зміст питань, але показано їх загальне розуміння;

✓ допущено помилки у визначенні понять, використанні наукової термінології, які виправлені після декількох навідних питань;

✓ абітурієнт не справився з питаннями на виявлення логічного мислення, показав недостатню сформованість основних умінь і навичок.

0–3 бали виставляється у випадках:

✓ виявлено незнання або нерозуміння навчального матеріалу;

✓ абітурієнт не відповів на більшу половину питань;

✓ допущено помилки у визначенні понять, висвітленні теоретичних положень, які не виправлено при зауваженнях викладача;

✓ вступник не володіє науковою термінологією.

Бали, отримані на співбесіді, обраховуються за 12-бальною шкалою і переводяться до значення 200-бальної шкали за такою схемою:

1	100 (Не склав)	5	130	9	170
2	100 (Не склав)	6	140	10	180
3	110 (Не склав)	7	150	11	190
4	120	8	160	12	200

Якщо вступник набрав менше, ніж 120,0 балів, він не зараховується на навчання до Чернівецького транспортного фахового коледжу.

Перелік питань для підготовки до співбесіди з української мови

1. Теоретична частина

Фонетика.

1. Що вивчає фонетика? На які підрозділи ділиться?
2. Звуки і букви – це одне і те ж, чи різні поняття? Співвідношення звуків і букв.
3. Які є звуки?
4. Звукове значення букв я, ю, є, ї, щ та буквосполучень дз, дж.
5. Правопис ненаголошених голосних.
6. Чергування е з и та о, є з і.
7. Чергування приголосних при зміні слів та творенні нових слів.
8. Подвоєння та подовження приголосних.
9. Спрощення в групах приголосних.
10. Що таке орфограми?
11. Правила вживання апострофа.
12. Правила вживання м'якого знака.

Будова слова.

13. Значущі частини слова. Зробити морфемний аналіз слова.
14. Що таке спільнокореневі слова?
15. Правопис префіксів.
16. Правопис суфіксів.
17. Способи творення слів.

Лексикологія.

18. Що вивчає лексика?
19. Однозначні та багатозначні слова.
20. Поняття про фразеологізми.

Морфологія.

21. Що вивчає морфологія?
22. Іменник як частина мови (загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль).
23. Які бувають іменники?
24. Як змінюються іменники?
25. Типи відмін іменників.
26. Правопис відмінкових закінчень іменників II відміни у Родовому відмінку однини.
27. Велика буква у власних назвах.
28. Прикметник як частина мови.
29. Ступені порівняння прикметників.
30. Правопис складних прикметників.
31. Числівник як частина мови. Які є числівники?
32. Відмінювання кількісних і порядкових числівників.
33. Займенник як частина мови. Розряди займенників.
34. Дієслово як частина мови. Як змінюються дієслова?

35. Дієприкметник і дієприслівник – особлива форма дієслова.
36. Правопис прислівників.
37. Правопис прийменників.
38. Правопис сполучників.
39. Правопис часток.
40. Написання не з різними частинами мови.

Синтаксис.

41. Типи словосполучень.
42. Просте речення. Види простих речень.
43. Члени речення.
44. Тире між підметом і присудком.
45. Однорідні члени речення. Розділові знаки при однорідних членах речення.
46. Звертання і вставні слова. Розділові знаки при них.
47. Відокремлені означення.
48. Уточнюючі члени речення.
49. Типи підрядних речень.
50. Типи складних речень.
51. Розділові знаки при прямій мові.
52. Що таке мова і мовлення.
53. Різновиди мовленнєвої діяльності.
54. Що таке культура мовлення?
55. Які є стилі мовлення?
56. Етикет спілкування.

1. Практична частина.

1. Зробити фонетичний розбір слів: екскурсія, повідомлення, соборність, дзвінкий, від'їзд.
2. Від поданих слів утворіть однокореневі слова з суфіксом -ство: юнак, герой, молодець, козак, розбійник, студент, міщанин, селянин, люд, птах.
3. Розставити розділові знаки.
Низькі хмари сміялися то дощем то мокрим лапатим снігом. Не журися козаченьку не журися а на тую дівчиноньку піди подивися.
4. Ввести в речення однорідні члени речення.
5. Написати 2 речення з вставними словами чи словосполученнями.
6. Записати по одному реченню з синонімами, омонімами, антонімами та паронімами.
7. Ввести в речення відокремлені означення.
8. Придумати речення з відокремленими обставинами.
9. Ввести в речення слова: зате і за те; щоб і що б.
10. Написати 2 складносурядних речення.
11. Придумати 2 складнопідрядних речення.

12. Визначити дієвідміни дієслів: йти, бажати, хотіти, купатися, сміятися, змішати.
13. Написати 2 фразеологічні звороти.
14. Утворити ступені порівняння прикметників: веселий, гарний, дерев'яний, смачний, вдовин, низький.
15. Утворити дієприкметники від дієслів: ходити, малювати, вишивати, зеленіти.
16. Утворити дієприслівники від дієслів: читати, робити, йти, зустріти, керувати.
17. Записати по 1 односкладному реченню.
18. Написати заяву для вступу на навчання.
19. Написати не з різними словами: не/буду, не/маю, не/навиджу, не/хтувати, не/славити, не/здужати, не/воля, не/далеко.
20. Провідміняти прізвища та імена: Дутчак Василь, Дорошенко Марія.

Зразок відповіді вступника під час співбесіди з української мови

1. Правила вживання апострофа.
2. Однозначні та багатозначні слова.
3. Написати 2 речення з вставними словами чи словосполученнями.

1. Правила вживання апострофа.

Апостроф ставиться перед я, ю, є, ї, що позначають два звуки [й + а; й + у; й + е; й + і], для позначення роздільної вимови твердих приголосних у таких випадках:

1. Після б, п, в, м, ф: б'є, в'ється, в'ялий, п'ють, м'ятний, солов'ї, кав'ярня, полум'яний, пам'ять, Прип'ять, торф'яний.

2. Після твердого **р** у кінці складу: *пір'я, сузір'я, матір'ю, бур'ян, у Причорномор'ї.*

3. Після **к** в імені *Лук'ян* і похідних від нього словах: *Лук'яненко, Лук'янівка, Лук'янов.*

4. Після префіксів та першої частини складних слів, що закінчуються на твердий приголосний: *без'язикий, від'їхати, з'ясувати, об'єднаний, під'їзд, возз'єднання, між'ярусний, пів'яблука, дит'ясла.*

Апостроф не ставиться перед **я, ю, є**:

1. Після **б, п, в, м, ф**, якщо перед ним стоїть приголосний (крім **р**), який належить до кореня: *дзвякнути, мавпячий, морквяний, святкувати, тьмяний, цвях, свято, духмяний*, але *черв'як, верб'я, торф'яний*.

2. Після **р** на початку складу (**я, ю, є** позначають м'якість звука [р]): *буря, буряк, борються, гарячий, дрючок, крюк, моряк, рябий, рясний, рятувати, Репін.*

2. Однозначні та багатозначні слова.

Слова бувають однозначні й багатозначні, мають пряме й переносне значення і можуть вживатися в переносному значенні.

Слово, що має одне значення, називається однозначним. Одне значення мають переважно назви людей за різними ознаками (українець, киянин, слюсар, лікар, директор, родич, удівець), назви тварин (олень, леопард, нутрія, дельфін, окунь, краб, стриж, горобець, комар), назви рослин (сосна, тополя, вишня, шородина, пшениця, буряк, жоржина, ромашка, чистотіл), назви конкретних предметів (споруда, шафа, стілець, долото, лопата, торба, піджак, паркан), назви місяців і днів (січень, лютий, понеділок, вівторок), більшість відносних прикметників (міський, латунний, кленовий, морський, тутешній, вчорашній, перелітний, подвійний, дев'ятиповерховий), числівники (два, три, десять) тощо.

Також однозначними є терміни (банкнот, вексель, інструкція, катет, аорта, меридіан, тонна, метр).

Слово, що має два і більше значень, називається багатозначним. Здатність слова виступати з різними значеннями називається багатозначністю, або полісемією.

Слово може бути багатозначним тому, що в його назві враховується лише одна якась ознака предмета. А таку саму ознаку можуть мати й інші, відмінні предмети. Наприклад, основне пряме значення слова стіна — «вертикальна міцна частина будівлі» (матеріал, з якого вона виготовлена, тут не вказується), тому цим словом ще називають і «прямовисну бічну поверхню чого-небудь» (стіна урвища), і «муровану огорожу» (стіна замку), і переносно «щільний ряд людей» (людська стіна), і так само переносно «моральну перепону між людьми» (стіна непорозуміння) тощо.

3. Написати 2 речення з вставними словами чи словосполученнями.

- *Майте на увазі, від вибору вашої спеціальності залежить ваше майбутнє життя.*
- *На мою думку, він не встигне прибігти до школи до дзвоника.*